

Elżbieta Cherezińska

Harda

wyd. Zysk i S-ka, Poznań 2016

DKK

dyskusyjny klub książki

Porywająca powieść o początkach naszego państwa i wielkości jego pierwszych władców: Mieszka I i Bolesława Chrobrego. Ale przede wszystkim o fascynującej córce pierwszego i siostrze drugiego – Świętosławie. „Harda” – najlepsza książka Elżbiety Cherezińskiej.

Krzysztof Mastoń, Do rzeczy

Z filmu „Seksmisja” wiemy, że Kopernik była kobietą. A w XXI wieku okazało się, że Sienkiewicz też jest kobietą. W tym wcieleniu nazywa się Elżbieta Cherezińska. Potrafi opowiadać równie pasjonująco jak autor Trylogii, tyle że na główne bohaterki wybiera mocne kobiety.

Mariusz Cieślik, Wprost

Mariusz Cieślik, Wprost

Opis

Harda to powieść historyczna, której główną bohaterką jest piastowska księżniczka Świętosława, córka Mieszka I i Dobrawy, siostra Bolesława Chrobrego. Mimo nielicznych źródeł na jej temat, Elżbieta Cherezińska próbuje rekonstruować jej losy, nadając swej opowieści epicki rozmach. Akcja powieści rozpoczyna się, gdy Mieszko decyduje się przyjąć chrześcijaństwo. Oddała swe pogańskie żony i szykuje się do ślubu z księżniczką czeską Dobrawą. Książka kończy się w okolicach 997 r., gdy Świętosława zasiada na tronie w Skandynawii. Jej dalsze losy opowiada kontynuacja *Hardej – Królowa*. Tytuł powieści oddaje charakter głównej bohaterki. Świętosława to śmiała i odważna kobieta, niezwy-

kle świadoma swojej pozycji i urody, troskliwa matka i kochająca córka, a niekiedy też zdecydowana i bezwzględna władczyni.

Cherezińska opowiada historię początków państwa piastowskiego i chrześcijaństwa na ziemiach polskich na poziomie społeczno-politycznym, a jednocześnie snuje intrygę dynastyczną za zamkniętymi drzwiami komnat, sal tronowych i sypialni królewskich. Świętosława zostaje wydana za mąż wbrew woli, za to zgodnie z polityką dynastyczną, za króla Szwecji – Erika Zwycięskiego. Skandynawowie mieli problem z wymówieniem jej słowiańskiego imienia, więc nazwali ją Sigridą Storradą.

Autorka

Elżbieta Cherezińska zdobyła popularność jako autorka powieściowych sag o Wikingach oraz o dynastii piastowskiej. W „Hardej” łączy swoje obydwie pasje i ukazuje słowiańską bohaterkę, która zderza się z surowym światem Północy. Z jednej strony pisarka zachowuje wierność historycznym realiom i źródłom. Z drugiej wypełnia białe plamy w historii swoją wyobraźnią i tworzy literacką fikcję. Wplata elementy nadprzyrodzone do fabuły co nadaje jej powieściom charakter baśni fantasy.

W „Hardej” oraz w kontynuacji zatytułowanej „Królowa” (wydana w 2016 r.) Cherezińska skupia się przede wszystkim na kobietach. Wpisuje się w ten sposób w popularny nurt określany mianem „herstory”, który w przeciwieństwie do „history” nie opowiada wyłącznie o mężczyznach, ale na pierwszy plan wyciąga z zakamarków historii kobiety. Bohaterki dotychczas zapomniane, ignorowane przez dziejopisarzy i pomijane w historycznym powieściopisarstwie. Jednocześnie trudno uznać Elżbietę Cherezińską za pisarkę

feministyczną, ponieważ nie skupia się na dyskryminacji i przemocy wobec kobiet, a także nie dekonstruuje patriarchalnego systemu, a raczej wpisuje kobiety w ten system jako pełnoprawny i sprawczy element.

Powieść Cherezińskiej na wzór współczesnych powieści historycznych i fantastycznych, a także kostiumowych seriali, nie stroni od przemocy i erotyki, przez co może wydawać się bliższa współczesnemu czytelnikowi niż dawne powieści historyczne. Książki polskiej pisarki są porównywane do cyklu powieści „Gra o tron” George’a R. R. Martina, na podstawie którego powstał głośny serial telewizyjny

Tematy do dyskusji

- Czy powieści Elżbiety Cherezińskiej można określić mianem feministycznych?
- Dlaczego język miłości i erotyki w „Hardej” tak mocno splata się z językiem walki i wojny?
- Do jakiego stopnia można traktować powieść Cherezińskiej jako uzupełnienie podręcznika do historii?
- Czy w „Hardej” Elżbieta Cherezińska kwestionuje wzorce narodowo-patriotyczne w znanej nam dotychczas postaci?
- Cherezińska bywa nazywana współczesnym Sienkiewiczem. To przesada czy może zasłużona ocena?

Warto przeczytać

Korona śniegu i krwi, Elżbieta Cherezińska, wyd. Zysk i S-ka, Poznań 2012;

Turniej cieni, Elżbieta Cherezińska, wyd. Zysk i S-ka, Poznań 2015;

Bohun, Jacek Komuda, wyd. Fabryka Słów, Lublin 2012

Poleca

Marcin Kube – dziennikarz i recenzent „Rzeczpospolitej”. Pisze o literaturze, filmach i serialach. Publikował w tygodniku „Przekrój” i miesięczniku „Sukces”. Z wykształcenia kulturoznawca i prawnik, absolwent Uniwersytetu Warszawskiego. Jest autorem programu „Zapomniani odzyskani” w TVP Kultura prezentującego sylwetki mało znanych pisarzy i pisarek z historii polskiej literatury.

